Kristigs Wehstnesis.

Populari sinisks garigs mehneschraksts.

Maksà peesuhtot ar peelikumeem „Labà Wehsts“ pa gadu 1 rubli.

Redakzijas un ekspedizijas adrese: П. Лауберту, Митава, Жагорская 11, P. Laubertam, Jelgawâ, Schagares eelâ 11 (Mitau, Kurland, Russia).

№ 8. Augustâ 1911. Isnahk 6. gadu.

Otrais Pasaules Baptistu Kongress.

(Turpinajums.)

Pirmdeenâ, 6. junijâ, 1911., pustrijos, tà rahdija kongresa programa, wajadseja tikt kongresam atklahtam. Steidsamees ari mehs us eeeju. Suhtnu un kongresa apmekletaju tik daudz ap eeejas durwim, kà gandrihs nemas neteek us preekschu. Eespeeschamees eekschâ. Weetas, leekas, jau wisas aisnemtas. Un droschi ween nebuhtu wairs eespehjams weetu dabut kongresa telpâs, ja preeksch katras walsts nebuhtu eerahdita sewischka atdala kongresa telpâs, atsihmeta ar walsts usrakstu. Ar sulainu palihdsibu aistikam ari mehs us sawu weetu, Kregwijas suhtnu weetu, kas bij paschâ preekschâ. Un nu pahrlaidisim skateenu drusku pahr sapulzi. Zeeschi kopâ saspeeduschees tur nu ir zilweks pee zilweka plaschajâs telpâs, kur weetas ehrti preeksch 4000 apmekletajeem. Pee galerijam wisapkahrt daschadu walstu karogi. Platformas preekschâ awischu sinotaji, apmehram peezdesmit. Jasaka par godu awischneekeem, ka tee loti eeejoschi un bespartejiski atstahstija par katru sehdi sawu awischu slejâs, bes tam pasneegdami daudzas gimetnes no suhtneem awisê. Paschulaik us platformas parahdas Pasaules Baptistu Aliangses jeb Weenibas presidents D. Klifords ar saweem sekretareem Dr. Schekspiru un Dr. Prestridschu un teek sanemti ar wareneem aplausseem. D. Klifords, Anglijas brihwo draudschu galwenais wadonis, wispahri Anglijâ pasihstams, eewehrojams atklahtibas darbonis, zeenijama isskata firmgalwis, wairak ne kà 70 gadus wezs, dod mahjeenu apklust. Tad Klifords usaizina sapulzi peezeltees, lai luhgtu ar to Deewu. Pehz luhgschanas Klifords lasa Swehtos Rakstus. Dseesmas un luhgschanas un goda doschana tam Wiswarenam weenu pusstundu — tà kongress teek atklahts. Dseesmu pawada warenàs ehrgeles: Te tàs puhsch, te swana, te taurè, te gawilè, te tschukst. Leekas, tàs gan weenas no leelakàm un slawenakàm ehrgelem pasaulê! Tad D. Klifords

ſtahda preekſchâ Dr. Konweli kà pirmàs ſehdes wadoni. Tas tura ihſu, bet waldſinoſchu, ſpehzigu runu. Tad Filadelfijas pirmàs Baptiſtu draudſes ſludinatajs, Feriſs, apſweizina kongreſu no wiſàm Filadelfijas 102 Baptiſtu draudſem. Wina runa ir tiklab mahkſlas, ſpehka, ka ari ſatura ſinâ, tà ſakot, nepahrſpehjama. Suhtni runu uſnem ar ilgeem roku plaukſchkinajumeem. Tà kà no teem 25 Kreewu Baptiſtu ſuhtneem wairaki ſawâ laikâ ir bijuſchi iſraiditi, zeetumos, dabujuſchi zeeſt daſchadus ſodus un to wiſu tikai ſawas religiſkas pahrleezibas dehl— weens no teem, Kaſtromins, weens pats tizibas dehl arestets 82 reiſas, bijis waſchâs mehneſcheem ilgi, zeetumâ tà pat, bijis iſraidits gadeem ilgi—tad Feriſs ar ſewiſchku ſajuhſmu aiſrahda, ka Baptiſti, beeſchi neeewehroti un maſi laudis, ir wismaſ tik pat waronigi zihnijuſchees preekſch apſinas brihwibas, ſchìs daiłàs leetas, zik daſcha laba tizibasſchkira zaur ſaweem „leeleem gareem" preekſch preeſteru waldibas—ſchì kriſtigo juhga. Leelà deenasawiſe „The North American" atſtahſta eeejoſchi Dr. Feriſa runu. Uſrakſtam ſche pehz tàs pahris teikumu: „Atkahrtoju, ko waram ſazit par ſewi, ſewi, ſewi! Tizu, Juhs dſirdat—Juhs jau eſat tik ſajuhſmigi plaukſchkinajuſchi rokam un peebalſojuſchi. Mehs neeſam zehluſchi leelo preeſteru waldibu, bet mehs eſam zihnijuſchees preekſch tam, lai nahktu ta walſtiba, kas nenahk ahrigi nomanama. Mehs neeſam noſtiprinajuſchees uſ ſabeedribas naudas maka rehkina, mehs neeſam gribejuſchi nodibinat galigu teologiſku ſiſtemu, bet mehs eſam eeſtahjuſchees preekſch Deewa draudſes katrâ ſemê, kur tikai mums maſ bijis eeſpehjams ſtrahdat. Mehs eſam mahzijuſchi łaudim domat par wineem paſcheem. Wehl tagad mehs atraidam katru eedomu par kahdas preeſteru waldibas nodibinaſchanu. Sabeedribas kahrtiba wislabakà ir ta, kura katram dod wisleelako brihwibu iſteikt un dſihwot ſawa paſcha individuelo, ihpatnejo dſihwi. Baptiſtu draudſe war buht lepna uſ to, ka wina bij pirmà, kas ſapnoja ſcho ſapni." Feriſs te pateeſi ir uſſwehris weenu no Baptiſtu draudſes leelakeem nopelneem, jo pateeſi Baptiſts nekad naw tizejis un netiz, ko kungi un walſts tam paweh lejuſi un paweh l — kà to pa leelakai daļai darijuſchas un dara wehl tagad zitas draudſes — Baptiſts ir tizejis un tiz, ko winſch pats perſonigi ir pahrleezinajees un atſinis par pareiſu. Un ſchi tiziba tam ir makſajuſi łoti daudſ un makſà wehl tagad: iſraidiſchanu, zeetumus, waſchas, ſodus, kaunu, apſmeeklu, nizinaſchanu, paſtumſchanu pee malas, nopelnu neatſihſchanu, ſchkirſchanu no ta, kas winam mihlſch un dahrgs. Un Baptiſts ir makſajis ſawai apkahrtnei ſcho dahrgo makſu par ſawu tizibu. Un newis beeſchi „augſti mahzitee" bij tee, kam to wajadſeja makſat. Strahdneeku tauta, nemahziti, neatſihti tee bij,

tas to maksaja. Un tas pawairo Baptistu godu, jo uswara ar labu kara spehku un labeem eerotscheem naw leels brihnums, bet gan uswara ar sliktu kara spehku un slikteem eerotscheem. Tatschu, ari schinî weetâ mehs pasemigi atsihmejam, ka scho waronu spehks nebij winu paschu, bet „Ta, kas muhs dara spehzigus," tee ir uswarejuschi zaur „To, kas tos mihlejis." Tas ir Deews. — Tad pazelas runataju starpâ Filadelfijas pilsehtas majors (mayor—wina teesibas apmehram tahdas kà muhsu gubernatoreem, tikai Amerikanu satwerschmes garâ), Rehborns, un apsweizina garâ runâ kongresu pilsehtas wahrdâ. „Un tà," starp zitu sawâ runâ saka majors, „lausat man sazit, ka mums wajag Juhsu daschados usskatus. Jo wairak Juhs mums dodat tos, jo labaki preeksch mums wiseem un muhsu leelàs mahtesdraudses. Jo kà gan zitadi mehs spehtu zeret tikt pee draudses, kas wistuwaki pateesibai, tai draudsei, kurâ wiswairak brihwibas isteikt, ko domà." Schi runa un wispahri tas, ka pilsehtas majors bij eeradees apsweikt kongresu pilsehtas wahrdâ, pahrsteidsa daudsus suhtnus, kuru semês waldiba un wadoschà sabeedriba usskata Baptistus kà nelaimes putnus sawâ widû un pat daschs labs warbuht noschehlo, ka tee laiki ir ais muguras, kur weenkahrschi tahdus nelaimes putnus pataisija par galwu ihsakus, waj ari sadedsinaja, waj noslihzinaja, kà tas wehl notika Lutera reformazijas laikâ ar Baptistu preekschtetscheem „Ewangeliskeem Brahleem," waj kà tos mehds godat, Anabaptisteem. Eiropas Baptistu kongresâ, kas tika noturets preeksch pahris gadeem Berlinê, waldiba ne us to pusi neparahdijas, kaut gan bij tikuse eeluhgta. Tai sinâ luteriskà Wahzijas waldiba gan buhs wispahrakà sawu pawalstneeku, wispahri kreetnu pawalstneeku, godaschanâ. Tai naw nekahdu peenahkumu sazit kahdu nekahdu wahrdinu saweem 40 000 pawalstneekeem, Baptisteem, kad tee tai isteiz sawas pawalstneeku juhtas. Tai sinâ muhsu walstij, Pareistizigai waldibai, ir zitada politika un katrâ sinâ gudraka un zilweziga. Pat us 8000 Latweeschu Baptistu wispadewigo juhtu telegramu no Weldas 1908. g. Wina Majestatei labpatika atsihmet: „Lasiju ar patikschanu." — Un tas nebij wiss, ko pilsehta bij darijusi, godadama Baptistus. Pahr pilsehtas nama jeb domes — rahtuscha eeeju bij no pilsehtas puses uslikts sweizinajums Baptisteem us winu sapulzem, kas pat nakti bija lasams, jo usraksts „Welcome to Baptist Conventions" sastahweja no masàm elektriskàs gaismas lampinam. Majoram atbild sapulzes wadons, zildinadams to kà saprahtigu pilsehtas galwu. Rotschestras Baptistu teologiskàs koledschas presidents D. Aug. Strongs, kas usrunà kongresu Saweenoto Walstu Baptistu Sabeedribas wahrdâ, sawâ runâ peemin Anglijas finanzministri Loidu Dschordschu, weenu no eewehrojamakeem tagadnes walsts

wihreem un ſtrahdneeku aiſſtahweem. Tas iſſauz weſelu aplauſu juhru. Loids Dſchordſchs jau ir Baptiſts, D. Kliforda ilggadigs, perſonigs draugs. Tad Strongs teiz: „Kihnas 400 miljoni moſtas. Wiſpahri auſtrumi moſtas un weenojas uſ kopigu zihņu. Kad ta noteek, tad Eiropai draud leelakas breeſmas, ne kà Mongolu (Hunu) eelauſchanàs laikâ. Ja Wakar-Eiropas tautas grib buht ſpehjigas tos ſagaidit, tad tàs nedrihkſt turet rokas klehpî. Tatſchu ne ſpehka, waras un kara frontes tos ſpehs atturet, bet gan meers, mihleſtiba, laba griba un brihwu uſņehmumu atteezibas. Un ſchai ſinâ ari Baptiſteem jadara ſawa teeſa.“ Katrâ ſinâ D. Strongs ſche domà miſioni un dſihwu ewangelijumu ſtarp Eiropas tautam kà labako lihdſekli. Tad uſzelas D. Klifords. Sapulze, pehz Amerikas godinaſchanas weida, ſahk plaukſchkinat rokam. Plaukſchkinaſchana top arween ſtipraka. Sahk wehzinat ar kabataslakatineem, kahds kropls ar ſaweem krukeem, lihdſ wiſa ſapulze peezelas no ſehdekleem un tà iſteiz ſawu mihleſtibu un atſinibu zeenijamam ſirmgalwim. Weiklâ runâ Klifords mahk katram runatajam ſazit labu wahrdu un aiſrahdit uſ ſwarigako preekſch Kriſtus draudſes. Atgahdinot, ka wakarejà deena ir bijuſi ſlawenà Sperdſchena dſimumdeena, ſapulze peezelas no ſehdekleem, godadama tà Sperdſchena peeminu. Ar ſcho runu Klifords ir mantojis ari wiſu Amerikanu Baptiſtu ſirdis. — Tad teek dots wahrds ari weenam no Kreewijas tagadejeem eewehrojamakeem Baptiſtu darboneem, W. Fetleram no Peterburgas. Fetleram peezelotees leelà ſapulze ſahk dſeedat dſeeſmu „Tàs ſaites ſwehtitas, Kas weeno tizigus.“ Ar to Baptiſti daſchadâs ſemês grib iſteikt ſawu weenibu un brahlibu ar Kreewijas Baptiſteem. Fetlers atſauz daudſas neſchehlibas ſinas par Baptiſteem Kreewijâ. Winſch teiz, ka eſot pateizigs par dotàm teeſibam no waldibas puſes Baptiſteem, kaut ari neeſot dabujuſchi wiſu, kas wajadſigs. Winſch zerè, ka nahkſchot drihſumâ labaki laiki. Un tad winſch aiſrahda uſ Kreewijas wajadſibam. 1905. gadâ dotàs brihwibas neween iſleetojot Baptiſti un ziti laudis, kas gribot lozitees ſem Bihbeles, bet ari wiſi tee, kas eſot pret Bihbeles mahzibam. Un Kreewija wiſu to ſanemot ar ſajuhſmu. Tolſtoja eeſpaids eſot warens ſtarp Kreewijas ſtudenteem, bet Tolſtojs eſot mahzijis teem netizibu pret Kriſtu. Winſch luhdſ Amerikas un Angļu brahļus pehz winu garigà pabalſta un palihdſibas ſchinî kritiſkâ brihdî preekſch Kreewijas. Tad ſeko dſeeſma un uniwerſitates galwenâ ſahlê noteek preekſchſtahdiſchanàs. Ar to beidſas pirmà ſehde. Tahdu ſehſchu nu bij weſelu nedelu zauri trihs deenâ, iſņemot pahris ſehſchu laikus, ko iſleetoja paklauſot eeaizinajumeem no Penſilwanijas uniwerſitates, Filadelfijas leeltirgoņa Wanamekera un Kroſera teologiſkà ſeminara puſes. Mehs aprakſtiſim wehl druſku eeejoſchaki tikai

wehl nahkoſcho ſehdi un tad par zitàm ſinoſim ihſi. Tas gars, kahdâ kongreſs noriſinajas, jau ir redſams.

Nahkoſchà ſehde tàs paſchas deenas wakarâ, pulkſten pusaſtonos. Pehz deewwahrdu eewada programa rahda preekſchmetu: Tautu rolkols, tas ir, teek iſſaukts katras tautas wahrds un tad tàs tautas aiſſtahws teiz ſapulzei ihſu runu. Iſrahdas, ka leelai dalai kongreſa apmekletaju naw wairs telpu leelajâ baſnizâ. Teek paſinots, lai tee, kas wairs neteek eekſchâ, dodas uſ tuwejàm Memoriel un Getſemanes Baptiſtu baſnizam, kur ſchis ſehdes preekſchneſumi tikſchot atkahrtoti. Sehde ſahkas. Teek aiſſtahwetas ſeſchdeſmit daſchadas tautas. Katram runatajam teek dots trihs minuſchu laiks runaſchanai. Tà kà pehz katras runas teek dſeedats weens kahdas garigas dſeeſmas pantinſch tàs tautas walodâ, no kuras bijis runatajs, no runataja un wina tauteeſcheem, tad pat tàs trihs minutes ir jaſaihſina. Sajuhſma neaprakſtama, ſapulze beſgala intereſanta, dſirdot un redſot daſchado tautu ſuhtnus un dſirdot winu walodâ dſeeſmu un redſot un juhtot to brihniſchko garigo weenibu tajâ daudſo tautu daſchadibâ. Leekas, it kà atraſtos pirmos Waſaras Swehtkos Jeruſalemê. Daſchi runà angliſki, daſchi teek tulkoti, daſchi nolaſa ſawu trihs minutes runu. Runas ſtahſta par zeeſchanam, zihnam, uſwaram, wajadſibam. Tur ir wezi wihri, tur jaunekli, ugunsdedſibâ, tur pat jaunawas ſawâ rihta agrumâ, ſawâ ſeedoni. Un tee wiſi, ſpulgojoſchàm azim, runà par Weenu, ko tee mihlè un Ta darbu un tos wiſus weeno „weena tiziba, weens kungs, weena kriſtiba!“ Un tee nahk, tee nahk no paſaules galeem! Kad tika dſeedata dſeeſma „Augſch, augſch preekſch Jeſus Kriſtus“ ſpahniſki un dſeeſma „Laimes deena“ behmiſki, leelà ſapulze bij tik kluſa, kà dſirdetu, kad lapa kriſtu, lihdſ nahza dſeeſmas koris jeb atkahrtojums. Pee atkahrtojuma „Augſch, augſch preekſch Jeſus“ ſapulzetee, uſlehza no ſehdekleem un ſahka dſeedat lihdſ angliſki. Ak tàs ſkanas, ak ta dſeedaſchana, kad 5000 wisleelakâ ſajuhſmâ, tà ſakot ar ſirdsaſinim, paraksta zaur dſeeſmu ſolijumu: Kehniſchkigam karogam nebuhs — nebuhs zeeſt ſaudejumu! Pehz Kanadas ſuhtna ihſas runas kahds ſapulzes dalibneeks uſlehza no ſawa ſehdekla un ſteidſas uſ preekſchu, Saweenoto Walſtu un Anglijas karogu turedams rokâ, un ſahka dſeedat Anglijas walſts himnu. Katrs ſapulzê peezehlàs un dſeedaja lihdſ. Tà pat tika nodſeedata Saweenoto Walſtu himna. Pehz koti waldſinoſchàs, ugunigàs Paula Beſona, Argentinas aiſſtahwa runas, ſapulze ſauza: „Dſeedat, dſeedat!“ Beſons iſzehla rokas gaiſâ, atraididamees un ſauza ſapulzê eekſchâ ſpahniſki, ko kahds wina draugs tuhlin pahrtulkoja: „Neeſmu dſeedatajs, eſmu Kriſtus kareiwis!“ Beſons tehloja Katolu apſpeeſchanas gahjeenu garigâs leetâs Ar-

gentinâ, Tschihlê, Perû un zitâs Deenwidus Amerikas walstîs un winu waras lehno sabrukschanu. Bijis laiks, kur neweens, kas naw bijis kristits pehz Katolu weida, dsimschanas, laulaschanas un mirschanas gadijumos naw tizis registrets kà pilnteesigs pilsonis. Indianu neatgreestàm ziltim tur wehl arween teekot ewangelijuma weetâ pasneegts katolizisms. Baptisms esot nu tur tas, kas ar sekmem lauschot zelu ewangelijumam lauschu sirdîs. Nowotnijs, jauns zilweks, students, un Tschapeks, pirmais Tscheks, otrais Ungars, kahdas leelas awises redaktors, aisstahweja Bohemiju un Ungariju, Jahna Husa semi. Nowotnijs bij taisni no Pragas. Ari tur Baptisti tagad ir galwenee, kas taisu zelu ewangelijumam katolizisma preesteru waldibâ. — „Esmu zelojis 18,000 juhdses. lai runatu trihs minutes," sazija A. Gordons, no Wiktorijas, Australijâ. Us to atbildeja R. S. Grehjs no Jaun-Sehlandes sawâ runâ, ka tas zelojis 20,000 juhdses, un lihds ar winu wehl diwi wihreeschi un diwas seewectes, lai leezinatu, ka Baptistu draudse atrodas paschos seedos winu semê un ka ta karo pret reibinoschu dsehreenu tirdsneezibu un ka ta darijuse un zerè darit dauds preeksch sozialàm reformam. Un tà tas turpinajas raibâ daschadibâ. Kreewu Baptistus, 50,000 represenleja Kreewu Baptistu sabeedribas preekschneeks Golajews un Latweeschu Baptistu sabeedribu, 8,500 lozeklus, winu preekschneeks J. Inkis. Ar sewischku sajuhsmu apsweiza Japanu suhtni, studentu Kawagutschi. Ari man isdewàs ar winu tikt ees un sweizinatees. Tihri sawadi, nesen Kreewija ar Japanu bij leelakee eenaidneeki, kara laikâ, un tagad, sem Kristus krusta, tee sweizinajas kà brahli. Starp zitàm tautam tika aisstahwetas winâ wakarâ daschnedaschadas paganu tautas zaur saweem misionarcem un ari pasihstamàs ka Angli, Frantschi, Italeeschi, Wahzeeschi, Sweedri, Dahni, Kihneeschi, Holandeeschi, Norwegeeschi, Poli, Rumani, Igauni un jau agrak peeminetàs tautas. — Laikam gan lihdsigu sapulzi ar tahdu raksturi spehs usrahdit tikai pirmee kristigee sawâs sinodês. Gan neweena no muhslaika tizibasschkiram nebuhs noturejusi kongresu un sapulzi ar aisstahweem no wisas pasaules!

Otrdeenas pirmà sehde bij sewischki eewehrojama zaur Aliangses presidenta D. Kliforda runu, tà saukto presidenta runu. Klifords runaja par preekschmetu: Baptistu Pasaules Aliangje: tàs zehlonis un raksturs, nosihme un darbiba. Kaut gan Klifords sawa preekschnesuma sahkumâ bija sazijis, ka winsch esot ussfatijis par leelu godu, ka tizis eewehlets preeksch sescheem gadeem par Baptistu Pasaules Aliangses presidentu, jo winam ne-esot peenahzees tas gods, bet gan Dr. Aleksandram Mak Larenam, Mantschestras slawenam sludinatajam un weenam no leelakeem Bihbeles isskaidrotajeem pasaulê, tomehr pehz Kliforda ru-

nas ſapulze peerahda, ka Kliſords nemaſ naw nezeenigaks buht par preſidentu ne kà Mak Larens. Suhtnu tuhkſtoſchi pehz Kliſorda runas ſahka aiſ preeka, gan ſaukt, gan raudat, gan wedinat ar kabatas lakatiņeem, gan dſeedat wezàs mihlàs dſeeſmas, gan luhgt un ſlawet Deewu. Sapulze uſaizinaja Dr. Leweringu iſteikt winas juhtas Kliſordam. Tas teiz: „Eſam dſiki kuſtinati, bet waj tad maſ ir laika par to domat, kad aiſſneedſ tahdu kalna galu, kahdu mehs ſchodeen aiſſneedſam. Tagad waram ſapraſt, kapehz Deews uſturejis muhſu brahli. Slaweju Deewu, dahrgais brahli, par juhſu klahtbuhtni! Lai Deews leek Jums wehl ilgi dſihwot! — Deewa wahrda kalpi, ko Juhs dariſat ar ſcho runu? Saku, aiſmirſtat ſawus ſpredikus un ejat mahjàs un laſat D. Kliſorda un D. Stronga runas.“ Kad ſapulze ir apkluſinata, tad D. Kliſords ſaka, aſaram mirdſot wiņa azîs: „Seſchdeſmit gadi ir pagahjuſchi, kamehr tiku peepulzinats draudſei. Juhs pateizatees man par manu runu, bet es weenkahrſchi nemu Juhſu paldeeſus un dodu tos tahlak Deewam. Winſch ir tas, kas man dewis ſpehku, runat uſ Jums un Wiņa ir wiſs, kas mans ir.“ Atkal teek leetotas ſimtàm kabatas drahniņas, bet newis, lai wehzinatu tàs, iſſakot ſawu atſinibu un pateizibu runatajam, bet gan lai — ſlauzitu aſaras, preeka aſaras. Awiſes atſihmè ſcho ſapulzi un atſinibu Kliſordam, ka kautko neredſetu garigâ wehſturê. Telpu truhkuma dehl mums naw eeſpehjams tagad uſrakſtit D. Kliſorda ſlaweno runu. Un pate runa jau ari naw tas wiſſwarigakais, bet gan tas wihrs, kas to ſazijis un tas weids, kà winſch ſawu runu ſazijis. To newar uſrakſtit, to wajag redſet. Wihrs, gadu 70—75 wezs, leels łauſchu wadonis un ahrkahrtigs apdahwinats retors, trihskahrtigs doktors — mahkſlu magiſtrs, teeſleetu un teologijas doktors — bijis 60 gadus draudſes lozeklis un Deewa Wahrda ſludinataja, ar jaunekła dedſibu — nè, wairak — ar wiſu ſawu dwehſeli eeſtahjas preekſch Kriſtus un naw jaaiſmirſt ſewiſchki mums, ſawas religiſkàs pahrleezibas dehl wehl muhſu ſemê nizinateem un pahrpraſteem łaudim, un eeſtahjas preekſch muhſu pamata mahzibam, no kuràm apſinasbrihwiba un ſekoſchana paſcha pahrleezibai top ar katru deenu it kà ſwaigſnes tumſchâ ſadſihwes uſſkatu naktî arween wairak un wairak redſamas. Par miniſtri Loidu Dſchordſchu reiſ kongreſâ iſteizas Kliſords, ka Loida Dſchorda ſlawenà politika neeſot nekas zits, kà Baptiſtu prinzipu iſweſchana dſihwê. Saprotams, ka Kliſords pee tam domaja wiſpirms apſinas brihwibu, tad zihņu pret dſerſchanu un zitàm zilweku nelaimem. Japeeſihmè wehl jautribas dehl, ka Kliſordam no Anglijas bij lihdſ kahds diakons no wiņa draudſes, kam no draudſes bij uſtizets, gahdat par to, ka tikai Kliſords nepaliktu Amerikâ, jo ir łoti paraſts, ka leeli runataji teek ſaukti no Ang-

lijas uſ Amerikas kanzelem un atkal otradi. Atteezotees uſ preekſchmeteem, kas wehl tajâ ſehdê tika pahrrunati, aiſrahdam uſ kongreſa programu, kas jau nodrukata „Kriſt. W." 1. nnmurâ, ſchinî gadâ.

Tàs paſchas deenas wakara ſehdê runaja F. B. Meiers, B. A., paſihſtamais rakſtneeks un eewehrojamais ſludinatajs, par audſinaſchanu un jaunibu. Neaiſmirſtami eeſpeedàs atminâ daſchi teikumi un domas no wina runas. „Paſaulê ir goda, mantas un zitas walſtis. Schinîs walſtîs," tà Meiers, „neko newar aiſſneegt beſ uſupureſchanàs un aiſleegſchanàs. Ari Kriſtus walſtî neko newar aiſſneegt beſ uſupureſchanàs." Ee-eju leelajâ domê (baſnizâ). Wiſs tik ſkaiſts, bet ta tukſcha. „Ee-eju maſâ ſapulzitê, kur walda ta Kunga Gars — kahda dſihwiba!" „Eſmu daudſ mozijees pee wezeem zilwekeem, lihdſ tos dabù atpakaļ uſ pareiſa zeļa, bet weegli dabut maſus behrnus Deewa walſtibâ." „Ne pehz runasmahkſlas pirms jazihnas, bet gan pehz ſpehka." Wiſpahri ſchì runa bij leels proteſts pret muhſlaika ſeklumu un ſtiprs ſpeedeens uſ ſwehtiſchanàs dſihwi. Muhſlaika kriſtigee ſagaida zeptus ahbolus krihtam no Debeſim, bet tee gaida par welti. Kriſtus ir muhs aizinajis uſ kruſta neſchanu un zihņu. „Zihnatees ee-eet pa Schaureem Wahrteem." „Deewbijigais ar mokam iſglahbſees." Man Meiers bij dahrgs jau no ta laika, kad dſirdeju wina dſiſàs, ſwehtiſchanàs pilnàs runas Hamburgâ, jaunu wihru ſapulzê. Neſinaju toreiſ, ka tas Baptiſts, jo winſch ſawas runas tureja luteriſkâs aprindâs, gan laikam Ewangeliſkàs Draudſibas aprindâs. Ari Berlini tas apmekleja un Berlines luteriſkas aprindas pat iſdewa wina rakſtus. Wina runas par Eliju ir nolaiſchanàs Bihbeles dimantu raktuwês. — Ak, kahds dahrgs zilweks un tomehr peeder tai draudſei, kas muhſu ſemê teek uſſkatita kà ſweſchineeze. Kà man ar Meieri, tà daſcham buhs klahjees ar Benjenu un wina „Kriſtiga zilweka ſweſchneezibas zeļu." Benjens jau ari ir Baptiſts.

Treſchdeenâ, preekſchpusdeenas ſehdê, kongreſs peerahdija, ka winas dalibneeki neween mahk ſazit ſlawenus preekſchneſumus un tos pareiſi ſapraſt un zeenit, bet ka tee ari mahk — ſtrahdat. Pehz tam, kad bij runajuſchi Udwarnoki no Budapeſtes, Tſchakeps no Brinas un Baiſords no Londonas un kad Schekſpirs bij ſtahdijis preekſchâ Kreewu ſuhtnus un teizis pár teem un winu zeeſchanam winu religiſkàs pahrleezibas dehļ preekſch 1905. gada manifeſta un kad Kliſords un F. B. Meiers tos bij ſweizinajuſchi un tee atkal eenehmuſchi ſawus ſehdekļus — eeſahka runat A. J. Winings no Ontarios. Winigs ir labs runatajs un drihſ ween ſapulze bij wina warâ. Wina runas noluhks bij tas, „ſche un tagad pat" atbildet darbeem uſ wajadſibam, kas tehlotas kongreſâ — kongreſam wajagot ſchinî rihtâ dahwinat Riht-

Eiropai universitati, waj koledschu! Pehz schìs runas kongresa sahles gaiss bij tik pat kà ar elektrizitati pildits. F. B. Meiers kala dselsi, kamehr ta karsta. Winsch teiza: „Muhsu sirds un prahts un wiss, kas eekisch mums dailisch, wisleelakâ sajuhsmâ. Mums jadara kautkas un tagad pat! Lihds pusweenam mums wajag 100,000 dahleru (apm. 200,000 rublu)." Tad tas atstahstija, ka esot nodomats suhtit Dr. Konweli un winu us Kreewiju, lai isluhgtu no Kreewijas Keisara, Wina Majestates, atlauju, zelt augstskolu Peterburgâ, waj Maskawâ. Schis atstahstijums tika apsweikts ar neaprakstamu peekrischanu un sajuhsmu. Nu prasija F. B. Meiers, kas gribetu dot preekisch zelamàs augstskolas 5000 dahlerus (10,000 rublus)? Armadale draudse Australijâ peeteizàs pirmà, Dr. Prestridschs solija to paschu sumu preekisch Brohdwe draudses Luisswilê. Dr. Hatschers apnehmàs maksat to paschu no Deenwidus walstu Baptistu sabeedribas. Nu peeteizàs Dsch. Walis Godarts no Anglijas, kas solija maksat 1000 Angku mahrzinas, tas ir ari 10,000 rublu. Winam sekoja ziti. Kad solijumi tapa drusku gausaki, peepeschi peezehlàs kahds suhtnis un solija maksat 2000 dahleru (4000 rublu), ja kahdi tuhlin solitu 3000 dahleru. Atbilde nebij ilgi jagaida: No Misuri nahza 2000 un Nehgeri peedahwajàs dot 1000 dahleru. Bet par brihnumu peezehlàs wehlreis tas pats pirmais solitajs, kas bij solijis ar noteikumeem un peedahwaja atkal 2000 dahleru, ja ziti dotu preti. Tas notika. Lihds pusdeenai bij sasoliti 66,000 dahleri un wakarâ bij kopâ wajadsigà suma — 100,000 dahleru jeb 200,000 rblu. Ari sehde. Atleek tikai luhgt Wiswareno, lai netiktu leegts zelt nodomato augstskolu Kreewijâ. Zelta ta tiks tà kà tà, ja ne Maskawâ, waj Peterburgâ, tad Londonâ, waj kur zitur Eiropâ. Bet tad Kreewija saudetu prahwo naudas-sumu un dabutu sew Baptistu isglihtotus laudis ar ahrsemes isglihtibu un ahrsemes eespaideem. Un to tak gan walsts politika newehlesees. Ja jau atlauj Muhamedaneem zelt mosscheju Peterburgâ un ari Budisteem tempeli tur, waj tad neatlaus zelt labu isglihtibas eestahdi Baptisteem, kristigeem. — Jaatsihmè wehl, ka kongresâ sasolità nauda ir dewums no Baptistu draudsem. Ko daris Baptistu miljonari, kà Rokfelers, tas wehl nemas naw sinams. Rokfelers ir zehlis un pabalstijis slaweno Tschikagas Baptistu universitati daudseem miljoneem. To winsch war darit ari ar Eiropas Baptistu universitati. Bet Rokfelers labpraht nedodot naudu preekisch kahda mehrka, ja draudses ne-esot darijuschas, ko spehjuschas. Un tagad draudses ir darijuschas.

Zeturtdeenâ, pehzpusdeenâ sehdes nebij, tapehz ka suhtni bij eeluhgti apmeklet Krosera teologisko seminaru, netaht no Filadelfijas. Brauzeens bij pa Delawares upi, loti skaists. Seminaram leels skaists dahrss. Seminars pats loti labi eerihkots.

Wairakas mahzibas ſahles, audſekneem iſtabinas, laſamâ iſtabâ waj ſimteem laikrakſtu. Seminars Baptiſtu. — Muhs tur pazeenija ar leduskreimu — paraſto tautasgahrdumu.

Peektdeenas pehzpusdeenâ atkal bij dſiwi eeaizinajumi. Wanamekers, milſigà Filadelfijas tirdſneezibas nama ihpaſchneeks, bij eeluhdſis ſuhtnus apmeklet wina weikalu. Zik milſigs tahds weikals, to druſku war eedomatees tahds, kas tur naw bijis, no tam, ka publikai par patikſchanu weikals ſpehj dot ſawâs telpâs publikai konzertus un likt klauſitees tai milſigas ehrgeles, kas eeweetotas tirdſneezibasnamâ ari tikai publikas dehl. Un tahds weikals aiſnem weſelu milſigu namu ar wairak ſtahweem. Mehs ſkatijamces ſkaiſtas miglas bildes, dabas ſkatus, ſchi weikala tà ſauktà „Egiptes Halle.“ Jaſaka, brihniſchki, brihniſchki!

Tai paſchâ pehzpusdeenâ, pulkſten tſchetros, mums bij jaeerodas uſ laipnu eeluhgumu Penſilwanijas walſts univerſitates botaniſkâ dahrſâ, kur notika leelu wihru apſweikſchana. Tur nahza meitenu prozeſija mums garam, 150 meitenes ſkaitâ, ar wiſadu walſtu karogeem, gehrbuſchàs baltos uſwalkos un dſeedadamas himnas, tur klauſijamees konzertu, tur muhs meeloja ar leduskreimu waj lihdſ negribai. Fetlers jau atrada brihdi, turet runu un Kreewi dſeedat. Simboliſki bij, kad ſchis 150 meitenes, kas repreſenteja walſtis, wehlak muhs apkalpoja pee leduskreima ehſchanas.

Swehtdeenâ preekſchpusdeenâ un pehzpusdeenâ ſehſchu nebij. Tad ſuhtni leezinaja par ſawu kungu un ſawas draudſes prinzipeem uſ Filadelfijas daudſo Baptiſtu draudſchu kanzelem. Swehtdeenas wakarâ bij kongreſa pehdejà ſapulze. Runaja par preekſchmetu: Baptiſti un Deewa walſts nahkſchana a) paganu ſemês, b) Eiropâ, c) Amerikâ. Mehs, Latweeſchu ſuhtni, tajâ ſapulzê neſpehjam peedalitees, mums bij jaſwin Filadelfijas Latweeſchu Baptiſtu draudſes ſarihkotee ſwehtki par atminu Latweeſchu Baptiſtu pirmàm kriſtibam preekſch peezdeſmit gadeem Sirju upê, Wentspils aprinkî, kur 72 tapa kriſtiti weenâ reiſâ. Scheem ſwehtkeem bij plaſcha, bagata programa. Swehtkus kuplinaja ar ſkaiſtàm labàm dſeeſmam neween weetejais koris, bet ari Nujorkas jaukts koris un Nujorkas un Boſtonas wihru kori. Kà runataji bij wiſi Amerikas Latweeſchu Baptiſtu labakee ſpehki un ari kongreſa ſuhtni, Latweeſchi, no dſimtenes. Sweizinajumus iſteiza no Angleem Dr. Wohkers, no Kreewu ſabeedribas winu preekſchnecks Golajews, no Igauneem Podinſch. Pat paganu miſione bij aiſſtahweta zaur miſionaru Staniſlawu. Ari W. Fetlers bij un runaja. Latweeſchi no dſimtenes runaja par Latweeſchu Baptiſtu wehſtures ſahkumu (Lauberts), par Latweeſchu Baptiſteem tagadnê (Inkis) un teem nahkotnê (Kurzits). Beſ ſchis ſapulzes Latwee-

ſcheem Baptiſteem ſawâ ſtarpâ bij wehl, kopâ ar ſuhtneem no dſimtenes, zitas ſapulzes, gan ſlehgtas, gan atklahtas.

Schajâs ſlehgtâs ſapulzês tika kalti pamata akmeni Seemeļ-Amerikas Latweeſchu Baptiſtu Miſiones Beedribai un mums ſchkeet, ka uſ teem akmeneem war iſzeltees ſtalts nams, kur mahjot Deewa godibai. Roka pee arkla ir peelikta — tikai neſkatitees atpakaļ!

Kongreſs bij ſlehgts ar ſwehtdeenas wakaru. Nahkoſchais kongreſs gan buhſchot Berlinê. Tà ka bijuſcho preſidentu naw paraſts wehlet, tad eewehleja Kliforda weetâ Dr. Mak Arturu no Nujorkas.

Kongreſs bij ſlehgts, bet ta godibai wehl nebij beigas. Pirmdeenas rihtâ dewamees zelâ uſ Waſchingtonu, lai ſtahditos preekſchâ Saweenoto Walſtu preſidentam Taftam. Brauzam ar ahtrwilzeenu. Kreewijas ſuhtneem tika ſamakſats zelſch un zela iſdewumi no Aliangſes kaſes — zelſch ween maksà katram no Filadelfijas lihdſ Waſchingtonai pahri par 10 rbleem. Ak tu tawu ſkaiſtu brauzeenu! Brauzam pahri trijeem eſareem, pa ſkaiſtàm oſolu birſtalem, pa laukeem bagateem. Plahwa jau rudſus, junija ſahkumâ. Bet karſts. Nometam ſwahrkus wagonâ. Pehz trihs un pusſtundas bijam tur. Ar automobili aiſbrauzam uſ weeſnizu. — Waſchingtona ſkaiſta pilſehta, tihra, leekas, beſ fabrikam.

Bijam pirms audienzê pee Kreewijas wehſtneeka, barona Roſena, tas ir, Kreewijas ſuhtni. Tas muhs ſanehma loti laipni. Sneedſa wiſeem roku, parunajas ar mums. Nodſeedajam tur, wina dſihwoklî, walſts himnu, peeluhdſam Deewu. Tad dewamees uſ Balto Pili, preſidenta mitekli. Peenemſchanas ſahlê bijam leels pulks ſuhtnu. Iſnahza preſidents ar ſawu adjutantu. D. Klifords runaja ar to minutes 10, waj peezpadſmit. Tad winſch ſneedſa mums wiſeem roku un ſauza katra wahrdu. Patikams waldineeks, ſpehj mantot firdi.

Tad wehl apmeklejam ſenatu, parlamentu. Sweizinajamees tur ar preſidenteem. Bijam milſigâ bibliotekâ — milſigâ!

Pahrgahjuſcheem weeſnizâ, tihri reibſt galwa. Amerika — tu eſi Amerika – tas ir wiſs, ko war ſazit aiſ brihnumeem. Un ari preekſch Baptiſta tu eſi Amerika!

Wakarâ bijam pirms weenâ no leelakàm Baptiſtu baſnizam, pehz tam weenâ no leelakàm Baptiſtu baſnizam, kur draudſes lozekli tikai Nehgeri, melni zilweki. Ak, kas tas par ſkatu, redſet weſelu draudſi Nehgeru, kas no wiſas firds mihlè Deewu un ir tawi brahli un tawas mahſas eekſch Kriſtus! Tee nahk pee tewis un tu ſpeed teem roku. Kà atweràs firds preekſch teem! Lihdſ tam, Negeri redſot, winſch man arween bij ſweſchineeks manâs juhtâs, bet tagad wairs ne. „Tur naw ne kalps, ne ſwa-

badneeks," tas ir, ne wehrgs, nedſ brihws zilweks—„juhs wiſi eſat weens eekſch Kriſtus Jeſus!"

Otrâ deenâ brauzu atpakaļ uſ Filadelfiju un tai paſchâ deenâ uſ Neujorku, kur wareju leezinat par Peſtitaju Neujorkas Latweeſchu Baptiſtu draudſê un zeturtdeenâ, 16. junijâ, jau lihgojos uſ Atlantikas wilneem, braukdams ar kugi „Barbaroſa" uſ mahjam. Deewam gods par wiſu!

Kriſtiga draudſe un winas kluhdas.

Nebuhs gan bijuſcha neweena laikmeta, kur zilweze buhtu tik loti eewehrojuſe dſihwesklubdas kà tagad. Winu teek atraſts loti daudſ, ar winâm loti nemeerâ un winas loti grib iſſkauſt. Tatſchu ar to iſſkauſchanu tik weegli naw, kà ar kluhdu atraſchanu. Kluhdas nemaſinajas gandrihſ nemaſ — leekas. Un taiſni tas uſtrauz zilwekus beſ gala un tee daſchreiſ ir gatawi leetot katru, pat neprahtigu lihdſekli, lai tikai tiktu walâ no kluhdam.—Un tas neween laizigâ dſihwê, bet ari garigâ. Ari kriſtiga draudſe ir ſpeeſta teikt wahrdu par kluhdam, kas winas widû, un norobeſchot ſawu iſtureſchanos pret tàm. Jr ſpeeſta! Tur ir laudis kriſtigâ draudſê, kas ſaka, ka kluhdas kriſtigâ draudſê nemaſ nedrihkſtot buht, draudſei jaſaſtahwot no tizigeem un tizigais negrehkojot. Ja nu ſchee laudis redſ kluhdas kriſtigâ draudſê, tad tee uſtrauzas, neatſihſt kluhdu daritajus par kriſtigeem zilwekeem, neatſihſt, ka draudſe wehl buhtu uſ Bihbeles pamata, ir faihguſchi, kurn un gadijumâ atſtahj „atkrituſcho draudſi" un meklè „ihſto" Kriſtus draudſi, waj ari iſſamiſt par kriſtigu draudſi un dodas Sahtanam rokâs. Tas bij no weenas puſes ſkatotees.— No otras puſes ſkatotees ir laudis, kas ſaka, ka kriſtigas draudſes uſdewums nemaſ neeſot darbeem uſſahkt zihnu pret kluhdam. Ja kluhdu daritaji neklauſot, tad wairak ne kà nedrihkſtot darit, tad jaļaujot teem walâ un jagaidot, lihdſ Deews pats ſawaldiſchot kluhdu daritajus. Schìs abas partijas pat pamato ſawu atſihſchanu uſ Swehteem Rakſteem un buhtu loti nepareiſi, faukt ſchos laudis par krahpneekeem, waj leekuteem, waj tahdeem, kas negribetu darit, ko Deews ſazijis. Schee laudis mihlè Deewu un tiz, ka tee dara pareiſi. Laudis, kas praſa, lai kriſtigâ draudſê nebuhtu grehka—kluhdas, pamato ſawu praſijumu uſ 1. Jahn. 3, 9: „Kas no Deewa peedſimis, nedara grehku"; laudis, kas zeeſch grehku kriſtigâ draudſê, attaiſno ſawu iſtureſchanos ar ta Kunga Jeſus wahrdu Mat. 13, 30: „Lai aug abi kopâ lihdſ plaujamam laikam!" tas ir, lai tiklab kluhdu daritajs, kà to nedaritajs ir kriſtigas

draudſes lozekli.— Waj ſchahdi apſtahkli nepraſa no katra nopeetna kriſtiga zilweka, lai tas nemtu rokâ Bihbeli un, Deewu luhgdams, pehtitu, kà kriſtigai draudſei jaiſturas pret kluhdam, kas ir winâ un kas tai wiſpahri jamahza par kriſtigu draudſi un winas kluhdam? — Gribam nu ſche iſteikt ſawas domas par to un gribam, atſpeeſdamees uſ Bihbeles, ſazit, kapehz mehs tà domajam, kà mehs domajam.

I. Ari kriſtigâ draudſê buhs faſtopamas kluhdas, faſtopams grehks. Sche mehs nebuht nedomajam kahdu otrà, treſchà, waj pat deſmitâ numura kriſtigu draudſi, bet gan pirmà numura, tahdu draudſi, kas ir ta wiſihſtakà Kriſtus, waj Deewa draudſe. Ar ſewiſchku uſſweru atſihmejam to. Waj ne, Jeſus mahzekļu jeb apuſtuļu draudſe tak bij ihſta draudſe? Waj tajâ nebij kluhdas? Bij! Weens no ſchìs draudſes lozekļeem bij ſaglis un wehlak tas pat aptraipija ſawas rokas ar ſawa wislabakà drauga aſinim (Jahn. 12, 6; Mat. 26, 47—49). Diwi no teem — un ne tee fliktakee mahzekļi — gribeja wairak kas buht ne kà ziti mahzekļi (Mk. 10, 35—38), un bij „beſ mihleſtibas" (Lk. 9, 54. 55. 56.) Wiſi wini ſtipri tika moziti no augſtprahtibas (Mk. 9, 33—37) un galu galâ, ſwarigâ brihdî, atſtahja ſawu meiſteri un kaujas lauku un behdſa (Mk. 14, 50). Pat pehz Waſarasſwehtkeem weens no galweneem ir „apſuhdſams" (Gal. 2, 11—13). Waj tadehļ tee nebij Jeſus mahzekļi? Bij, jo Jeſus nekad naw lizis ſapraſt, ka winu ſaſtahws buhtu nepareiſi iſwehlets. — Ari pirmâs kriſtigâs draudſês, apuſtuļu draudſês, bij kļuhdas — grehki. Apuſtuļi ſawas wehſtules jeb „grahmatas" nerakſtija wis paganeem, tahdeem, kas nebij kriſtigas draudſes lozekļi. Tomehr tajâs daudſ runats, lai kriſtigee atſtahtu grehku, kas tos „wiſai apſtahj" un lai „tezetu eekſch tàs mums noliktàs zihniſchanàs" (Ebr. 12, 1). Peemehra dehļ nemſim tikai weenu draudſi, Korintas draudſi. Tur bij „eenaids, ſtrihdus un ſchkelſchanàs" (3, 1—7), tur bij laulibaspahrkahpſchana un pat tahda, „kahdas naw pat ne pee paganeem" (5, 1), tur teeſajas pee paganu teeſneſcheem, kaut pat pee brahļeem newajadſeja teeſatees (6, 1—7) tur „nezeenigi" baudija ta Kunga meelaſtu (11, 17—34). Bet peetiks! Tomehr ta nebij wis kahda nekahda atkrituſe draudſe, no kuras jo ahtrak, jo labak ahrâ, bet gan paraſta draudſe, kahdas mehdſ buht. Peemehram Galatijas draudſes, waj Koloſas draudſe nebija labakas (Gal. 3, 1; Kol. 2, 8. 20. 21; 3, 5. 8. 9). Pahwils ſauz Korintas draudſi, weetejo Korintas draudſi — to, „kas ir Korintû," newis tikai kahdus brahļus tur, newis kahdus, kas „Debeſîs peerakſtiti," par draudſes lozekļeem — par „Deewa draudſi," „par ſwehti-

teem," „aizinateem ſwehteem" (1. Kor. 1, 2). Par „brahteem" un newis par pusbrahteem, Pahwils ſauz wiſus draudſes lozekļus, kamehr tee ir draudſê (Kor. 1, 10; 2, 1. 3, 1; Gal. 1, 11; 4, 11 un 28. 31; 5, 13; 6, 18). Un wispahri no Pahwila wehſtulem war redſet, ka tas neleekuło wis, neglaimo wis, saukdams par brahteem ari tos lozekļus draudſê, kuri apgrehkojuſchees. — Un ko lai ſakam par to Kungu Jeſu paſchu? Winſch teiz: „Ja taws brahlis grehko" (Mat. 18, 15). Winſch neteiz wis: Ja weens, kas bij brahlis un nu wairs naw brahlis, grehko. Un tas pats Jahnis, kas ſaka: „kas no Deewa peedſimis, nedara grehku," teiz: Mani behrnini, to es jums rakſtu, laj juhs negrehkojeet un ja kas grehko, tad mums ir aiſbildinatajs ... un winſch ir ſalihdſinaſchana par muhſu grehkeem un neween par muhſu — muhſu, bet ..." (1. Jahn 2, 1. 2). „To es jums rakſtu," teiz Jahnis un ko tad winſch ir rakſtijis ſawâ pirmâ nodaļâ? To: „Ja gaiſchumâ ſtaigajam" ... „ja grehkus iſſuhdſam" ... tad Jeſus Kriſtus aſinis muhs — draudſeslozekļus, tas ir, tizigus — ſchkihſta no wiſeem grehkeem" (Jahn. 1, 7. 9. un — un 10. p.). Gaiſchi redſams, ka ihſtâ Deewa draudſê, kriſtigâ draudſê buhs gan jaſaſtopas ar grehku un kad ar grehku tajâ ſaſtapſees, tad nedrihkſt wis tuhlin kleegt: „Naw wairs Deewa draudſe, naw wairs mihleſtibas, draudſe atkrituſe, pee tahdas peedalitees mehs newaram, mehs jau tahdi neeſam!" Kas atļauj nemt tos, kas apgrehkojas draudſê, par paraugu? Waj Deews neleek ſkatitees uſ waroneem un galu galâ uſ tàs Draudſes Galwu (Ebr. 12, 1. 2. 3)? Mums naw teeſibas meklet Wellu kriſtigâ draudſê un pee zilwekeem, bet gan Deewu. Wells buhs klaht beſ mekleſchanas! — Pirms pahrejam uſ nahkoſcho pateeſibu, lai mums ir atļauts teikt, ka Jahnis neruna ſew preti, kad teiz, ka Deewa behrns negrehko. Winſch domà, ka behrns nerihkoſees preti ſawam tehwam ar ſinaſchanu un gribu. Pahrſkatotees, neſpehkâ jau ari behrns daſchreiſ rihkojas pret tehwa pawehlem. Skatees Rom. 7, 14—21 un eewehro, kà behrns luhdſ: „peedod paradus", newis grehkus (Mat. 6, 13). — Tomehr, mehs negribam, ka kahds eewehrotu tikai ſcheſazito. Ta tikai weena puſe. Otra:

II. **Grehks, kluhdas nedrihkſt mahjot kriſtigâ draudſê, nedrihkſt tur buht pilſonis** — gan war atgadities — **un grehks ir pa Peſtitaja un wina mahzekļu mahzito zelu jaiſſtum ahrâ no draudſes.** Tikai garam ejot peeſihmejam, kà mehs ſem bihbeligas kriſtigas

draudſes ſaprotam newis par kriſtigeem kriſtitu behrnu, waj pecauguſchu ſauſchu puhli — muhſu deht — ſabeedribu, bet gan zilweku beedribu kahdâ weetâ, kuri paſchi iſwehlejuſchees kriſtigu tizibu un no draudſes, pee eeſtahſchanàs tajâ, atſihti par „jaunatdſimuſcheem, tizigeem, Deewa behrneem, Swehto Garu dabujuſcheem“ (Jahn. 3, 3; 5, 24; Rom. 8, 14—17; 1. Jahn. 3, 2. 3. 9; Ap. D. 10, 44—46). Pahwils teiz par draudſi, kahda ta ir: „Kahdi no jums bij tahdi“ — kà 1. Kor. 6, 9. 10 mineti — „bet juhs eſat nomaſgati, bet juhs eſat ſwehti dariti, bet juhs eſat taiſnoti eekſch ta Kunga Jeſus wahrda (1. Peht. 1, 23; Jehk. 1, 18; Rom. 10, 17) un eekſch muhſu Deewa Gara“ (1. Kor. 6, 11). — Kad kahds kriſtigas draudſes lozeklis pateeſi grehko — tà tad te naw runa par baumam, ka kahds grehkojis, ka ziti ſtahſtijuſchi, waj kahdam lizees, ka grehkots — tad jaeet to „pahrmahzit,“ pehz pirmrakſta „pahrlcezinat“ par grehku un wiſpahri ta ſtahwokli, kas kluhdijees un jamehgina tas mantot. Ja tas neiſdodas, tad janem kahdi palihgâ. Ja ari tad neiſdodas, tad jaſaka par leetu draudſei, ja ari draudſe neteek klauſita, tad tas, kas neklauſa, wairs naw jatura par draudſeslozekli, bet gan kà kurſch katrs zits ahrpus draudſes — kà „pagans un muitineeks“ (Mt. 18, 15—18). Saprotams, draudſe drihkſt iſteeſat ſuhdſibu par kahdu brahli tikai tad, ja ir leezineeki, kas leetu peerahda (2. Kor. 13, 1. 2). Pret draudſes wadoneem pat nedrihkſt peenemt ſuhdſibu beſ leezineekeem (1. Tim. 5, 19). — Atſaukdamees uſ ta Kunga paſcha eekahrtojumu, „ta Kunga wahrdâ“ (2. Teſ. 3, 6) apuſtuli leek iſſlehgt no draudſes tos, kas dſihwo grehkâ (1. Kor. 5, 1. 2), plaſchi iſſkaidro, kapehz tas jadara (1. Kor. 5, 6—13; 6, 9. 10) un ka tas jadara ar draudſeslozekleem, teem, kas „brahli“, 1. Kor. 5, 9—13), pawehl „atſtahtees no ikweena brahļa, kas ſtaigà netikli,“ pehz pirmrakſta „nekahrtigi,“ tas ir, kas nedara, kà mahzits (2. Teſ. 3, 6. 14), leek ar teem „nejauktees“ (14), leek tos „neturet kà eenaidneekus, bet pamahzit kà brahļus“ (15), leek pat „neuſnemt mahjâ,“ kas mahza ſweſchu mahzibu (2. Jahn. 10. p.), uſnemt atkal draudſê, ja atgreeſchas (2. Kor. 2, 1—11). — Kamehr kahda draudſe turas ſchajâs robeſchâs, tikmehr ta arween ir tihſta draudſe, neſkatotees uſ grehkeem, kas tajâ atgaditos. Kahdas leetas iſmekleſchanas un iſteeſaſchanas ſahkſchana neatkarajas no katra draudſeslozekļa gribas, bet gan no draudſeswadoneem (Ebr. 13, 17; 1. Teſ. 5, 12, 13). Jt kà druwu newar plaut katrâ laikâ, jagaida, kamehr ta eenahkas, ta ari ir ar grehku draudſê. Draudſesmeers praſa grehka iſſtumſchanâ wisleelako apdomibu. Tai ſinâ naw atbil-

digs katrs lozeklis, bet gan draudſes wadoni. Ja lozekli to neeewehro, tad tee maiſas „ſweſchâ amatâ," ko Deewwahrds aiſleedſ. War pat buht reti gadijeeni, kur buhs kahdu laiku janogaida, kad ari grehks ir peerahdits, tapehz ka daſcha iſſlehgſchana war pat ſaſchkelt draudſi. Tad pamaſam jaſagatawo ſtiprà pahrſpehſchana. Tà darija Dahwids, kad tam bij jaiſſauzas: „Zerujas dehli man par ſtipreem!" 2. Sam. 3, 39. Bet tai ſinâ naw jabaidas. „Grehzineeks nepaſtahwès taiſno draudſê," ſaka Deews (Dahw. dſ. 1, 5) un gahdà par to. Ari Zerujas dehli tur nepaſtahweja (1. Kehn. 2, 1—34). — Mat. 13, 24—30 atteezinat uſ draudſi ir Swehtu Rakſtu neſapraſchana. Tas Kungs pats iſſkaidro, ka Mat. 13, 24—30 jaatteezina uſ paſauli (Mat. 13, 36—43), tas ir, uſ teem, ahrpus draudſes.

Naw ari teeſa, ka muhſlaika kriſtiga draudſe buhtu fliktaka ne kà agrakà. Mums leekastà, tapehz ka mehs wairak atſihſtam grehku. Swehtais Gars ir darijis ſawu darbu (Jahn. 16, 8). Kriſtigee nedrihkſt kurnet, aprunat, ſchkeltees, buht faihguſcheem. Tas ir muhſu paſchu meeſas prahts, ta gars (Gal. 5, 19—21). Deewa „Gara auglis ir mihleſtiba, lihgſmiba, meers, pazeetiba, laipniba u. t. t. (Gal. 5, 22). Pahwils teiz: „Preezajatees ... es ſaku atkal: preezajatees!" (Wihl. 4, 4). Un kad winſch to teiza? Tad, kad winſch gahja nahwei preti!

Advokats J. Buchholzs,
runajams
Rigâ, Leelajâ Newas eelâ Nr. 28.

P. Lauberta apgahdibâ iſnahkuſi jauna grahmata:

Bihbeles Deewa religija
diwdeſmit gadu ſimtena gaiſmâ.
Praktiſkà daļa.
72 lap. p. jeb 4½ lokſnes beeſa, maksà 20 kap.

Redaktors-iſdewejs: P. Lauberts.

Drukajis P. Gailis Rigâ, Jahņa eelâ Nr. 8 (pretim Jahņa baſnizai).